

شہرہ عارفان

ویژہ نامہ محیی الدین ابن عربی

محمد بدیع

بدیعی، محمد، ۱۳۲۹-
شهره عارفان: پژوهشی در زندگی و مذهب محی الدین ابن
عربی / محمد بدیعی. - قم: تشیع، ۱۳۸۹.
۱۷۶ ص.

ISBN 978-964-6399-30-3

فهرست نویسی بر اساس اطلاعات فیبا.
کتابنامه: به صورت زیر نویس.
نمایه.
۱. ابن عربی، محمد بن علی، ۵۶۰-۶۳۸ ق. - سرگذشتنامه.
۲. عارفان - - سرگذشتنامه. الف. عنوان. ب. عنوان: پژوهشی
در زندگی و مذهب محی الدین ابن عربی.
ب ۲ الف / ۲۷۹ / BP۲ ۲۹۷ / ۸۹۲۴

شهره عارفان

نویسنده محمد بدیعی

چاپ اول، ۱۳۸۹

چاپخانه سپهر

شمارگان ۲۰۰۰ نسخه

شابک: ۳-۳۰-۶۳۹۹-۹۶۴-۹۷۸

انتشارات تشیع

مرکز پخش: قم، تلفن ۲۷۰۲۸۴۴-۲۷۰۱۷۰۱

۱۷۰۰ تومان

فهرست مطالب

۱	دیباجه
۳	پیش‌گفتار

● فصل اول: زندگی‌نامه

۷	ولادت، کنیه‌ها و القاب
۸	دودمان و خانواده ابن عربی
۹	مهاجرت به اشبیلیه
۱۲	ملاقات با ابن رشد
۱۴	ملاقات با یکی دیگر از فلاسفه
۱۵	اختلاف نظر محیی‌الدین با فیلسوفان
۱۷	راهیابی به طریق عرفان از راه تهذیب‌نفس و تزکیه‌زوج
۱۸	ملاقات با مشایخ در اشبیلیه
۲۰	سفرهای علمی و مباحثه با عالمان
۲۴	مسافرت به تونس
۲۶	زیارت خانه خدا
۲۷	تألیف فتوحات مکیه و چند رساله دیگر
۲۸	مسافرت به مصر و مکه
۳۰	سفر به قونیه و آشنایی با صدرالدین قونوی
۳۴	ملاقات با سهروردی

۳۵	 نامه کیکاوس اول به ابن عربی
۳۶	 سفرهای پایانی
۳۷	 اقامت در دمشق تا پایان عمر
۳۹	 تألیف کتاب فصوص الحکم
۴۰	 جایگاه ابن عربی در شعر و ادب
۴۲	 وفات محیی الدین

● فصل دوم: اساتید و تألیفات

۴۵	 شور و شوق در تحصیل علوم و معارف
۴۶	 برخی استادان و مشایخ روایت
۴۸	 کتب و رسالات
۵۰	 تعداد تألیفات ابن عربی
۵۱	 دو کتاب مهم ابن عربی
۵۴	 فهرست کتب و رسالات

● فصل سوم: شارحان و مدرّسان عرفان ابن عربی

۶۰	 شارحان بزرگ فصوص الحکم
۶۱	 مدرّسان و شارحان معاصر
۶۲	 جایگاه امام خمینی ره در سلسله شارحان
۶۳	 شارحان پس از امام خمینی ره
۶۵	 دیگر شارحان فصوص الحکم

● فصل چهارم: نظر بزرگان اسلام درباره ابن عربی

۶۹	 موافقان از اهل سنت
۶۹	 موافقان از شیعه
۷۰	 مخالفان از اهل سنت
۷۱	 مخالفان از شیعه
۷۱	 چرا این همه مخالفت؟!۱۹
۷۸	 علت مخالفت‌ها از دیدگاه امام خمینی

● فصل پنجم: مذهب ابن عربی

۸۴	 فرضیه تقیه
۸۷	 نظریه شیعه بودن محیی الدین

● فصل ششم: نظر علمای معاصر درباره ابن عربی

- نظر حضرت امام خمینی رحمته الله علیه ۹۱
- نظر علامه شهید مطهری رحمته الله علیه ۹۵
- دیدگاه آیت الله جوادی آملی ۱۰۰
- نظر علامه حسن زاده آملی ۱۰۴
- دیدگاه آیت الله فهری ۱۰۹
- نظر علامه حسینی تهرانی ۱۱۲
- دیدگاه‌های برخی از عالمان دیگر ۱۲۰

● فصل هفتم: مقام اهل بیت از نظر محیی الدین

- دیدگاه ابن عربی درباره حضرت امام علی رحمته الله علیه ۱۲۳
- محبت اهل بیت از نظر ابن عربی ۱۲۷
- نظر ابن عربی در مورد مهدی موعود (عج) ۱۳۱
- روایات اهل بیت علیهم السلام در آثار ابن عربی ۱۳۵

● فصل هشتم: عرفان عملی در نظر ابن عربی

- اساس طریقت ابن عربی ۱۳۹
- معنای سیر و سلوک و سفر ۱۴۰
- اعمال و آداب طریقت ابن عربی ۱۴۱

● فصل نهم: «وحدت وجود» محور عرفان ابن عربی

- «وحدت وجود» محور عرفان ابن عربی ۱۴۴

● فصل دهم: پاسخ به اشکالات منتقدان

- پاسخ به اشکالات منتقدان ۱۴۹

دیباچه

شخصیت جیامع و افکار والا و ژرف ابن عربی، بسیاری از اندیشمندان و صاحب نظران را به سوی خود جلب کرده و آن‌ها را به مطالعه آثار و نقادی افکارش واداشته است. گروهی، در برابرش سر تعظیم و ستایش فرود آوردند و ایمان و اعتقاد دینی و نیز مقام روحانی و معنوی اش را ستودند. جمعی دیگر، اقوال و افکارش را با شریعت ناسازگار یافتند و به قذح و سرزنش پرداختند. در این میان، عده‌ای نیز متحیر ماندند و از اظهار نظر خودداری کردند. سرانجام، گروهی نیز با این که افکارش را موافق دین و مذهب نیافتند، ولی به ملاحظاتی، معذورش داشتند. شهید مطهری نیز بر این نظریه‌های گوناگون صحنه گذاشته و فرموده است:

محیی‌الدین یکی از اعاجیب روزگار است؛ انسانی است شگفت و به همین دلیل، اظهار عقیده‌های متضادی درباره‌اش شده است. برخی او را ولی کامل و قطب الاقطاب می‌خوانند و بعضی دیگر، او را تا حد کفر تنزلش می‌دهند. (آشنایی با علوم اسلامی، ص ۱۱۴).

با این وصف، هرگونه قلم فرسایی و تنزیه و تبیین شخصیت ژرف و شگفت محیی‌الدین، بسیار دشوار و ظریف می‌نماید و چه بسا گام‌ها و خامه‌ها را به لغزش می‌کشاند. پژوهشگر ارجمند، جناب آقای محمد بدیعی با کوششی بی‌شایبه، این رسالت سنگین را پذیرفته است و با بررسی منابع و دیدگاه‌های

اندیشمندان گوناگون کوشیده است زنگار و غبار را از چهره این شخصیت عرفانی بزداید. ایشان با توجه به مجال این نوشتار، به بررسی بعضی شبهه‌ها پرداخته است. باشد که شمس وجود ابن عربی در آسمان عرفان با کنار رفتن ابرها، شفاف‌تر نمایان شود.

در پایان باید گفت این پژوهش، فراخوانی است برای اندیشه‌ورزانی که به واکاوی در ابعاد شخصیت وجودی و افکار بلند این عارف مشلمان پرداخته‌اند. امید که این اثر مقبول طبع بهره‌وران افتد و راه نیمه تمام معرفی اندیشمندان به انتها بیانجامد.

اِنَّهٗ وَلِیُّ التَّوْفِیْقِ

اداره کل پژوهش

مرکز پژوهش‌های اسلامی صدا و سیما